

בעניין:

1. נחום פוקס ת.ז. 315146274
2. גילה פוקס ת.ז. 208800375
3. אריה זורבין ת.ז. 315915504

באמצעות עוה"ד אדי בליטשטיין (מ.ר.) 60023
מרח' משה לוי 11, ראשון לציון (בניין UMI, משרד 201)
טלפון: 03-6427876 פקס: 077-4704697

המבקשים

- נ ג ד -

א.ש. שיווק מערכות בע"מ, ח.פ. 514441443

באמצעות ב"כ עוה"ד ד"ר יחיאל וינרוט ו/או שמואל
הקר ו/או אריאל פריש ו/או יהודה רוזנגרטן ואח'
רח' ויצמן 14 (מרכז ויצמן, קומה 16), תל אביב 64239
טלפון: 03-7181111 פקס: 03-7181112

המשיבה

המועצה הישראלית לצרכנות ח.פ. 510535073

ובעניין:

באמצעות עוה"ד יעל כהן-שאואט ו/או אביטל פריזמנט
-בוטון ו/או הדס יעקבסון-ארידון
מרחוב מנחם בגין 55, תל אביב 61200
טל: 03-6247380 פקס: 03-6241053

המועצה

בקשה מטעם המועצה הישראלית לצרכנות להצטרף להליך כידיד בית המשפט

בית המשפט הנכבד מתבקש להשתמש בסמכותו מכוח סעיף 15 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ולהתיר למועצה הישראלית לצרכנות (להלן: "**המועצה**") להצטרף להליך במעמד של "ידיד בית המשפט".

בקשה זו נתמכת בתצהיר מנכ"ל המועצה מר עופר מרום, המצ"ב **כנספח 1**.

ואלו נימוקי הבקשה:

א. עניינה של הבקשה

1. הבקשה לאישור תובענה ייצוגית (להלן: "**הבקשה**") אשר הוגשה על ידי המבקשים עוסקת בסוגיות צרכניות חשובות והמועצה קיבלה **פניות רבות** מטעם צרכנים בסוגיות נשוא הבקשה. למועצה מידע רב וניסיון בטיפול בתלונות רבות מאוד כנגד המשיבה שיש בהן כדי לסייע לכב' ביהמ"ש בבירור התובענה.
2. ההליך שבכותרת מתמקד בשתי הפרות:

א. **הראשונה** – הטעיית הצרכנים בעת השיווק והמכירה של ברי מים המוצגים על ידי המשיבה ככשרים ומותרים לשימוש בשבת ללא חילול שבת, וכן הטעיית הצרכנים לגבי האפשרות לשתות **מים מסוננים** חמים וקרים במהלך השבת.

ב. בהתאם לפרסומים במדיה הכתובה וברדיו אשר הוצגו בבקשת האישור, המשיבה טוענת שהיא בעלת אישורי הכשרות המחמירים ביותר, אך בפועל, כפי שעולה מבקשת האישור, אישורי הכשרות כלל אינם בתוקף וכוללים תנאים לצורך קבלת הכשרות. בפועל, לפחות אחד התנאים המחייב התקנת ברז עוקף סננים - אינו מקויים על ידי המשיבה. כך שהלכה למעשה, **מי שעושה שימוש במכשיר של המשיבה בשבת ללא ברז עוקף סננים - למעשה מחלל שבת מבלי שהוא מודע לכך, ומי שכן עושה שימוש בברז עוקף סננים שותה מים לא מסוננים (מי ברז), מבלי שהוא מודע לכך.**

ג. המשיבה הודיעה בתגובתה לבקשת האישור שמספר חודשים לאחר הגשת בקשת האישור, וכדי לעמוד באישורי הכשרות, היא החלה להתקין ברז עוקף סננים בכל מוצריה.

ד. בנוסף, כפי שעולה מבקשת האישור, על אף שהמשיבה טוענת שיש לה אישורי כשרות בתוקף, עיון באישורי הכשרות מעלה שהם כלל לא מתייחסים למוצר נשוא בקשת האישור וכולם ניתנו אך ורק לאחר שהוגשה בקשת האישור. למרות זאת, המשיבה ממשיכה להציג באתרי האינטרנט שלה אישורי כשרות שאינם בתוקף, ופרסומיה אינם מפרטים את הסייגים והתנאים לצורך קבלת אישור כשרות.

ה. **השנייה** – סירוב לבטל עסקאות מכר מרחוק ועסקאות רוכלות בניגוד לקבוע בחוק הגנת הצרכן תשמ"א – 1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן").

ו. המשיבה טוענת במסגרת כתב התשובה שמוצריה הם מוצרים פסידים, ולכן העסקה איננה ניתנת לביטול בהתאם לחוק הגנת הצרכן.

ז. בנוסף, המשיבה טוענת שעל העסקאות שהיא מבצעת עם לקוחותיה חלות תקנות הגנת הצרכן (ביטול עסקה) תשע"ה-2010 (להלן: "תקנות ביטול עסקה"). זאת, על אף שהצרכנים אינם רוכשים את המוצרים בחנויות המשיבה והעסקאות הן עסקאות מכר מרחוק, או לחילופין עסקאות רוכלות, בהן הצרכן רשאי לבטל את העסקה אף אם נעשה שימוש במוצר ואף אם המכשיר חובר לחשמל בהתאם להוראות סעיפים 14 ו-14ג לחוק הגנת הצרכן.

ח. וכך, למרות שבעסקאות רוכלות ובעסקאות מכר מרחוק הצרכן רשאי לבטל עסקה לרכישת מוצר חשמלי, על אף שנעשה בו שימוש ועל אף שהוא חובר לחשמל, המשיבה מסרבת לבטל עסקאות בטענה שהמוצר חובר לחשמל, ומסתמכת על הקבוע בתקנות ביטול עסקה המתייחסות לעסקאות פרונטליות. בכך המשיבה פוגעת בזכותם החוקית של לקוחותיה לבטל את העסקה בהתאם לדין.

ט. שלילת זכות הצרכנים לבטל עסקאות רוכלות ומכר מרחוק ו/או חיובם בדמי ביטול ו/או בתשלומים עבור סננים, מעלה חשש כבד להפרת חובות גילוי, סירוב ביטול עסקה כדין ונקיטה במדיניות מפרת חוק הפוגעת בציבור גדול של צרכנים. המחוקק ראה את ההפרות הנ"ל כחמורות ובהתאם קבע סעד אזרחי לצרכנים במקרה של סירוב לבטל עסקת רוכלות ועסקת מכר מרחוק - פיצוי ללא הוכחת נזק בסכום של עד 10,000 ₪.

3. המועצה בחנה את כתבי הטענות אשר הוגשו בהליך, ואת הפרוטוקולים **ונוכח ההיקף הרחב של תלונות הצרכנים שהתקבלו במועצה נגד המשיבה והעדר מענה הולם לפניות המועצה, ובשים לב לחשיבותה של הבקשה הנוגעת לציבור גדול של צרכנים**, החליטה המועצה להגיש בקשה זו, להצטרף להליך כידיד בית משפט על מנת לסייע בהגנה על חברי הקבוצה.

4. בידי המועצה מידע רב העולה ממאות רבות של תלונות שהתקבלו אצלה בתקופה הרלוונטית לבקשה

ועד היום, בהן נטענות טענות דומות, או זהות לנסיבות שתוארו בבקשה שבכותרת, כמפורט בהמשך, ויש בהן כדי להראות שקיימת קבוצה גדולה של צרכנים אשר נפגעו ממדיניות המשיבה. מכאן כי ביכולתה של המועצה לתרום באופן משמעותי לדיון ולסייע לבית המשפט הנכבד בבחינת סיכויי ההצלחה ובבירור התובענה:

5. לעמדת המועצה, הבקשה דנא מעוררת שאלות עקרוניות הנוגעות לציבור רחב ולהלן תמצית עמדתה:

א. לעמדת המועצה, המשיבה מפרה ברגל גסה את חובות הגילוי המוטלות עליה בחוק הגנת הצרכן - בטרם ביצוע העסקה ולאחר ביצוע העסקה, והתנהלות זו מעלה חשש להטעיה חמורה של הציבור ולהפעלת השפעה בלתי הוגנת.

ב. בעסקאות רוכלות, חובות הגילוי של עוסק מפורטות בתקנות הגנת הצרכן (עריכת חוזה בכתב ופרטים שרוכל חייב למסור לצרכן), תשס"ח-2008 ולפיהן בעסקת רוכלות על העוסק למסור לצרכן חוזה בכתב עם כל הפרטים המהותיים של העסקה לרבות פרטים בנוגע לזכות הביטול. ועל פרטים אלה להופיע בטופס הגילוי בסמוך זה לזה, בהבלטה מיוחדת ובאותיות ברורות וקריאות.

ג. בעסקאות מכר מרחוק חובות הגילוי מעוגנות בסעיפים 14ג(א) ו- 14ג(ב) לחוק הגנת הצרכן ובין היתר חובה על העוסק למסור לצרכן טופס גילוי בכתב עם מלוא התנאים המהותיים של העסקה, לרבות מידע בנוגע לזכות ביטול.

ד. המשיבה משווקת לציבור מטהרי מים עבורם היא גובה סכום הכולל את כל הרכיבים במכשיר לרבות סננים. מהמסמכים המצורפים לתלונות המתקבלות במועצה עולה כי המשיבה אינה מתמחרת את הסננים בנפרד, אינה מפרטת לצרכן מראש בטופס הגילוי את מחיר הסננים, והתשלום הכולל שנדרש הצרכן לשלם ומופיע בקבלה הוא המחיר עבור מטהר המים על כל רכיביו.

ה. בסעיף 15 להסכם ההתקשרות של המשיבה המובא בכתב התשובה, קובעת המשיבה כי "הצרכן רשאי לבטל את העסקה בכתב, בפקס, ו/או בדואר לאפיקים בתוך 14 ימים ממועד התקנת המוצר בכפוף לתשלום עלות הסננים בהם נעשה שימוש ע"י הצרכן ודמי ביטול עסקה בסך 5% מערך העסקה, או 100 ש"ח".

ו. המשיבה אינה נוקבת בהסכם ההתקשרות בעלות הסננים ו/או בדמי הביטול המלאים שאותם יידרש לשלם הצרכן בעת ביטול העסקה, והיא עושה זאת רק בדיעבד ולאחר הביטול. התנהלות זו מעלה חשש להטעיה אסורה על תנאי הביטול כקבוע בסעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, והפעלת השפעה בלתי הוגנת בהתאם לסעיף 3 לחוק הגנת הצרכן, ככל שהיא פוגעת ביכולתו של הצרכן להחליט אם להתקשר בעסקה, או אם לאו.

ז. בנוסף, שוגה המשיבה בטענתה כי תקנות ביטול עסקה חלות על עסקאות מכר מרחוק ועסקאות רוכלות. טענתה של המשיבה כי במקרה של חיבור לחשמל נשללת זכות הצרכנים לבטל את העסקה אינה רלוונטית לעסקאות רוכלות ועסקאות מכר מרחוק עליהן חל חוק הגנת הצרכן, אשר אינו מסייג את זכות הביטול במקרה של חיבור מוצר חשמלי לחשמל.

ח. לעניין זה, הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן פרסמה הנחייה בעניין תחולת הוראות החוק ותקנות ביטול עסקה בהתאם לאופן ביצוע העסקה וקבעה כי ההסדרים הספציפיים הקבועים בחוק הגנת הצרכן המקנים לצרכן זכות ביטול בעסקאות מכר מרחוק ועסקאות רוכלות, גוברים על ההסדרים אשר בתקנות ביטול עסקה ועל כן מימוש זכות הביטול למשל, בעסקת מכר מרחוק תהיה כפופה לאמור בסעיף 14ג לחוק הגנת הצרכן ולא לתקנות ביטול עסקה.

... הנחיית הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן מיום 14.10.10 מצ"ב כנספת 2.

ב. טיפול המועצה בתלונות הצרכנים נגד המשיבה

6. ב-7 שנים שקדמו להגשת הבקשה שבכותרת ועד היום הצטברו במועצה למעלה מ- **470 תלונות נגד המשיבה** והחל מינואר 2019 הצטברו במועצה 174 תלונות המעלות חשש להפרות שיטתיות של חוק הגנת הצרכן. מהתלונות עולה לכאורה כי אין מדובר בתופעה שולית, או בכשל נקודתי של נציג, אלא בתופעה רחבת היקף לפיה המשיבה מפרה באופן שיטתי את חובות הגילוי הקבועות בחוק הגנת הצרכן ונוקבת בעת הביטול בדמי ביטול גבוהים עבור התקנה / הובלה / סננים, מעבר לקבוע בחוק ובדיעבד, מבלי שלצרכן ניתן עליהם מידע בעת ההתקשרות.

7. בתחילת שנת 2019 עקב אי שיתוף פעולה של המשיבה עם מחלקת הטיפול בתלונות של המועצה, נשלחה פניה מרוכזת למשיבה ובה דרישה להתייחסות לכל התלונות שהצטברו במועצה. בעקבות הפניה התקיימו מספר פגישות עם המשיבה ולאחריהן המשיבה החלה בטיפול בתלונות שהועברו על ידי המועצה.

... העתק פניית המועצה למשיבה מיום 20.2.19 מצ"ב כנספת 3.

8. בעקבות הצטברות נוספת של תלונות רבות במועצה בתחילת שנת 2020, נשלחה ביום 25.3.2020 פנייה נוספת מהמחלקה המשפטית של המועצה שטרם נענתה על ידי המשיבה, אשר עותק רצ"ב.

... פניית המחלקה המשפטית של המועצה לחברה מיום 25.3.2020 מצ"ב כנספת 4.

9. להלן עיקר הטענות הנטענות בתלונות, הרלוונטיות להליך שבכותרת:

א. **סירוב לבטל עסקת מכר מרחוק ועסקת רוכלות** - צרכנים הלינו כי בקשתם לבטל עסקת מכר מרחוק או עסקת רוכלות בהתאם לדין נדחתה. במקרים אחרים מוסרים הצרכנים כי הם התבקשו להמתין לשיחת מנהל / להגעת טכנאי, **וככל שחלפו הימים נמסר להם שחלף המועד לביטול העסקה**. למיטב הבנת המועצה זהו בדיוק המקרה הרלוונטי למבקש 1, בהתאם לסעיף 25 לבקשת האישור.

ב. **אי גילוי תנאי ביטול העסקה בטופס הגילוי** – בדיקת המחלקה המשפטית העלתה כי אין במסמך בכתב הנמסר לצרכן לאחר ביצוע העסקה, את הפרטים הדרושים בהתאם לחוק הגנת הצרכן בנוגע לזכות ביטול עסקת מכר מרחוק, זכות ביטול של עסקת רוכלות וזכות ביטול מורחבת לאוכלוסיות מוחלשות בניגוד להוראות סעיפים 14 ו-14ג לחוק הגנת הצרכן.

ג. חלק מהצרכנים שביקשו לבטל את העסקה נדרשו לשלם סכומים מופרזים של מאות שקלים עבור ההובלה, ההתקנה והסננים ללא גילוי נאות בניגוד לסעיף 14 לחוק הגנת הצרכן ולתקנות הגנת הצרכן (עריכת חוזה בכתב ופרטים שרוכל חייב למסור לצרכן), תשס"ח-2008.

ד. סעיף 14(ב)(2) לחוק הגנת הצרכן קובע כי בעסקה ברוכלות העוסק רשאי לגבות אך ורק דמי התקנה ככל שהמוצר הותקן בבית הצרכן כך שגביית דמי ביטול בסך של 100 ₪ נוגדת את החוק: "התקין העוסק טובין בבית הצרכן לצורך מתן שירות לפי ההסכם, יהיה רשאי לגבות מהצרכן תשלום בשל הוצאות ההתקנה, בסכום שלא יעלה על 100 שקלים חדשים"

ה. לעמדת המועצה לצרכנות, ככל שביטול העסקה גורר תשלום נפרד עבור הסננים בהם נעשה שימוש ו/או תשלום עבור ההתקנה, על המשיבה ליידע את הצרכן בדבר עלות הסננים ועלות ההתקנה במקרה של ביטול, והיא אינה רשאית לתמחר אותם בדיעבד. אי גילוי תנאי הביטול בניגוד לחוק

ולתקנות עלול להטעות את הצרכן על תנאי הביטול ומקים לצרכן את הזכות לבטל את העסקה ללא תשלום דמי ביטול כלל בהתאם להוראות סעיף 32 לחוק הגנת הצרכן.

ו. **הצגת מכשירי החברה ככשרים** – במועצה התקבלו פניות צרכנים בנושא הטעיה על תכונות המכשיר בטענה כי על אף שהמכשירים מוצגים כ"כשרים", בפועל, החברה לא מתקינה חיבור עקיף למים. לעמדת המועצה לצרכנות, שיווק מטהר מים לצרכן שעבורו שמירת השבת היא דבר חשוב עבורו, תוך הצגת מצג שהמכשיר קיבל אישור כשרות, מבלי לגלות לצרכן כי כתנאי להפעלת המכשיר בשבת יש לבצע פעולות התקנה מיוחדות, ולבצע את ההתקנה הנדרשת באישור הכשרות, מהווה הטעיה חמורה ופגיעה באוטונומיה של הרצון, ומקים לצרכן עילה לביטול העסקה והשבה מלאה ואף לפיצויים בגין הנזק הלא ממוני שנגרם לצרכן.

10. בהתאם לנוהל הטיפול בתלונות, עם קבלת התלונות מהצרכנים הן מועברות לידי הנילון, במקרה זה המשיבה, לשם מתן התייחסות. מפניות המועצה ומתשובות המשיבה המצ"ב להמחשה, עולה כי המשיבה נסמכת על תקנות ביטול עסקה שלעמדתה – השגויה - שוללות זכות ביטול של עסקאות מכר מרחוק במקום שנעשה חיבור לחשמל, וגובה מהצרכנים דמי ביטול בסך של 600 ₪ הכוללים עלות מתקין ושימוש בסננים (ראו פניה 651076).

11. בפניה 634918 חייבה המשיבה את הצרכן בסך של 700 ₪ על אף שביקש לבטל את העסקה במועד הקבוע בחוק הגנת הצרכן לביטול עסקת מכר מרחוק ועל אף שביקש לבטל את העסקה בשל הטעיית המשיבה על המחיר ועל השימוש שניתן לעשות במוצר, ובהתאם לחוק, **המשיבה אינה רשאית לגבות ממנו דמי ביטול כלל.**

12. בתלונה 702738 חייבה המשיבה את הצרכן בסך של 687 ₪ בדיעבד, מבלי שנעשה גילוי נאות בטרם ההתקשרות ובטופס הגילוי, בהתאם לחלוקה הבאה: עלות ההובלה – 100 ₪, התקנה – 199 ₪, דמי ביטול – 100 ₪, עלות סנן – 288 ₪, זאת על אף שביטול העסקה נעשה לאור הטעיית המשיבה על מתנות שהובטחו ולא נמסרו לצרכן – מסחטת מיץ ו – 6 סננים.

13. בתלונה 627774 הצרכן הוטעה לחשוב שמדובר במוצר כשר ובעזרת סיוע המועצה העסקה בוטלה. בתלונה 687490 הצרכנים הוטעו לחשוב שהמוצר כשר ומספק מים פושרים בשבת, אך טענו בתלונתם כי טרם הוצגה להם תעודת כשרות וכי בשבת ניתן להשתמש במים קרים בלבד, על אף שהובטח להם בשיחת השיווק והמכירה שניתן להשתמש במים פושרים במהלך השבת (לצורך הכנת תמ"ל לתינוק). בתלונה 695321 נטענות טענות דומות בעניין זה.

... העתק תלונות מספר 651076, 634918, 702738, 627740, 687490, 695321, בצירוף המסמכים ותשובות המשיבה, מצ"ב **כנספח 5**.

14. מניסיונה של המועצה בטיפול בתלונות עולה כי היקף התלונות המתקבל אצלה ביחס לכל נילון אינו ממצה את כלל תלונות הלקוחות של הנילון, שכן חלק מהצרכנים אינו מוצא את הדרך לפנות לעזרת המועצה, או שמוצא פתרונות בעצמו, או באמצעות גורמים אחרים כרגולטורים, תקשורת, ארגוני צרכנים אחרים וכו'. המועצה סבורה כי בנסיבות המתוארות בתלונות, קיים חשש לקיומה של קבוצת לקוחות שעד היום לא היו מודעים כלל לעובדה שחויבו בתשלומים בניגוד לדין, או לכך שבניגוד לפרסומי המשיבה, במכשיר שברשותם לא ניתן לשתות מים מסוננים חמים וקרים במהלך השבת.

15. נפנה עתה לחשיבות השתתפות המועצה בדיונים לאור מעמדה ותפקידה של המועצה, והיקף המידע שבידיה וניסיונה הרב בטיפול בתלונות נגד המשיבה.

ג. השתתפות המועצה בדיונים דרושה לשם ניהולה היעיל וההוגן של התובענה

16. מעמדה ותפקידה של המועצה הישראלית לצרכנות המאוגדת כחברה ממשלתית מוסדרים בחוק המועצה הישראלית לצרכנות, תשס"ח-2008, שמטרתו להבטיח שהמועצה תפעל "באופן עצמאי, בלא תלות, לטובת הצרכן".

17. בנוסף, למועצה מעמד מיוחד בחוק תובענות ייצוגיות ובהתאם לסעיף 4(א)(3) והיא רשאית להגיש בקשה לאישור ת"צ אף אם אין קושי להגיש את הבקשה באמצעות אדם שקמה לו עילת תביעה:

ארגון בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), שבתחום אחת המטרות הציבוריות שבהן עוסק הארגון – בשם קבוצת בני אדם אשר אותה תביעה או אותו ענין מעוררים שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עמה, ובלבד שבית המשפט שוכנע כי, בנסיבות הענין, קיים קושי להגיש את הבקשה בידי אדם כאמור בפסקה (1) **ואולם, המועצה הישראלית לצרכנות כהגדרתה בחוק המועצה הישראלית לצרכנות, התשס"ח-2008, תהיה רשאית להגיש בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, אף אם אין קושי להגיש את הבקשה בידי אדם כאמור בפסקה (1)**

18. לעמדת המועצה, ההליך דנא מעורר שאלות בעלות חשיבות עקרונית ומעשית לציבור גדול של צרכנים שנפגעו מהתנהלות מפרת החוק של המשיבה, ולמועצה, מתוקף היותה ארגון הצרכנים היציג בישראל זיקה ישירה להליך. כמו כן, ביכולתה להביא לתרומה משמעותית בהשמעת קול הציבור והפרות החוק, כפי שהם באים לידי ביטוי בתלונות המתקבלות במועצה.

19. הבקשה מוגשת בשלב מוקדם יחסית של ההליך ולפיכך אין חשש שהצירוף יסרב, או יפגע בהליך.

20. נפנה עתה לכללי ההלכה הפסוקה בקשר להשתתפות בהליך ייצוגי.

ד. יש להתיר למועצה להצטרף להליך כידיד בית משפט

21. ההלכה הפסוקה עמדה על כך שארגון העומד בהגדרות חוק תובענות ייצוגיות –

"יכול להשתלב בהליך הייצוגי בשלוש דרכים עיקריות: כתובע מייצג; כמעין "ידיד בית משפט"; וכמתנגד להסדר פשרה"

(ע"א 7842/16 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' צדוק לוי פירסק ואח', פסקה 22 (27.9.17))

22. המוסד "ידיד בית המשפט" הוכר לראשונה בשיטת המשפט הישראלית במ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529 (1999). בעניין קוזלי נקבע כי בית המשפט מוסמך להורות על צירופו של צד כ"ידיד בית המשפט" גם אם הצדדים מתנגדים לכך.

"הסמכות לצירופו של גוף או אדם כ'ידיד בית-המשפט' קיימת באופן עקרוני. אולם סמכות לחוד ושיקול-דעת לחוד. יש לעמוד על המשמר בעניין זה ולוודא, שאכן יש בצירוף צד נוסף להליך כדי לתרום הן לדיון עצמו והן לאינטרס הציבורי. יש לבחון בכל מקרה ומקרה, אם אין בצירוף האמור משום פגיעה ביעילות הדיון, בצדדים לסכסוך עצמו ובזכויות היסוד שלהם...

אכן, בטרם תינתן לגוף או לאדם הזכות להביע עמדתו בהליך שבו אין הוא צד מקורי, יש לבחון את תרומתה הפוטנציאלית של העמדה המוצעת. יש לבחון את מהות הגוף המבקש להצטרף. יש לבדוק את מומחיותו, את ניסיונו ואת הייצוג שהוא מעניק לאינטרס שבשמו מבקש הוא להצטרף להליך. יש לברר את סוג ההליך ואת הפרוצדורה הנוהגת בו. יש לעמוד על הצדדים להליך עצמו ועל השלב שבו הוגשה בקשת ההצטרפות. יש להיות ערים למהותה של הסוגיה העומדת להכרעה" (פסק דין קוזלי, עמ' 555).

23. בכל הקשור לבקשה של ארגון להצטרף להליך בקשה לאישור נפסק כך :

כאשר מדובר בבקשתו של ארגון להצטרף להליך התובענה הייצוגית במעמד של "ידיד בית משפט" מכוח סעיף 15(א) לחוק, הרי לשיטתי ישנה חשיבות רבה להשתתפותו של ארגון כמעין "ידיד בית משפט" בהליך הייצוגי, ועל כן הגישה הראויה לבחינת בקשה מסוג זו צריכה להיות גישה רחבה יותר. ודוק, מעמד של "ידיד בית משפט" הוא מעמד טבעי לארגונים, לנוכח התפתחותו של מוסד זה וההיסטוריה הפסיקתית שלו, עליה עמדתי לעיל. זאת ועוד, דומני כי החשש שהתעורר ביחס למתן מעמד לארגונים כתובעים מייצגים ללא עילת תביעה אישית, אינו מתעורר כך במקום בו עסקינן בצירוף ארגונים להליך במעמד של מעין "ידידי בית משפט".

(ע"א 7842/16 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' צדוק לוי פירסק ואח', פסקה 22 (27.9.17)).

24. ההלכה הפסוקה אף רואה בחיוב מצב דברים שבו ארגון מגיש בקשה לאישור הגשתה של תובענה ייצוגית לצורך קידום מטרותיו (ראי פסק דין של השופטות אסתר חיות (כתוארה אז) ודפנה ברק-ארז (רע"א 6897/14 רדיו קול ברמה בע"מ נ' קולך - פורום נשים דתיות (9.12.2015)).

25. בעניין אדם טבע ודין נפסק עוד כי סעיף 15 לחוק תובענות ייצוגיות הוא המסדיר השתתפות של צד זר להליך כידיד בית המשפט. שם נפסק כי סעיף 15 לחוק תובענות ייצוגיות קובע שלושה מבחנים מצטברים לעניין צירופו של צד להליך כידיד בית המשפט :

א. מבחן הזיקה לתובענה. כאשר מדובר ברשות ציבורית או בארגון –

"עליהם להוכיח כי הם פועלים לקידום מטרה ציבורית הקשורה לעניין שבו עוסקת התובענה הייצוגית. הנה כי כן, לפי מבחן זה נדרש המבקש להוכיח זיקה כלשהי לתובענה עצמה או לנושא התובענה. לשם בחינת הזיקה יבחן בית המשפט את מהות הגוף המבקש

להצטרף (חבר קבוצה, רשות ציבורית או ארגון), והאם פעילותו קשורה לסוגיה הנדונה במסגרת ההליך הייצוגי" (פסקה 15 לפסק הדין).

ב. **מבחן התרומה להליך**. לפי מבחן זה לבדוק, בין היתר, את מומחיותו וניסיונו של הגוף הציבורי המבקש להצטרף להליך.

ג. **מבחן ההגנה על עניינם של חברי הקבוצה**. בהקשר למבחן זה נפסק בעניין **אדם טבע ודין** כך:

"תנאי זה אינו נבחן במנותק ממייצגי הקבוצה, וגם במסגרת תנאי זה פועלת מעין "מקבילית כוחות", במובן זה שככל שיוכיחו מייצגי הקבוצה כי יש ביכולתם להגן באופן מלא על חברי הקבוצה והאינטרסים שלהם, אזי יפחת הצורך בצירופו של הגוף לשם הגנה על עניינם של חברי הקבוצה. ואילו אם ימצא כי יש ביכולתו של הגוף לתרום תרומה משמעותית להגנה על חברי הקבוצה, ותרומה זו אינה באה לידי ביטוי על ידי מייצגי הקבוצה, כך ייטו הסיכויים לטובת צירופו של הגוף להליך"

26. בטרם נתייחס ליישום של מבחנים אלה לענייננו מתבקשות שתי הערות:

א. פסק דין **עמותת אדם טבע ודין** עוסק בארגון ציבורי כמשמעותו בחוק תובענות ייצוגיות. כאמור, אין לארגון זכות קנויה להגיש בקשה מטעמו כאשר ניתן לאתר אדם מתאים שייצג את הקבוצה. פני הדברים הם שונים לגבי המועצה שהינה גוף סטטוטורי אשר הוקנה לה מעמד מיוחד לצורך הגשת תובענות ייצוגיות.

ב. אין כל חשש שההצטרפות תפגע בייצוגה של הקבוצה אלא בדיוק להיפך.

27. יישום המבחנים שנקבעו בעניין עמותת אדם טבע ודין לענייננו מוליך למסקנה שאין כל מניעה להורות על צירוף המועצה להליך:

א. מבחן הזיקה להליך - אחת המטרות הציבוריות החשובות של המועצה וליבת פעילותה הינה טיפול בתלונות צרכנים וקידום מודעות וחינוך הציבור בנוגע לזכויותיו ומכאן הזיקה בין הבקשה דנא לבין המועצה.

ב. מבחן התרומה להליך - בידי המועצה מאגר תלונות צרכנים נגד החברה ומידע רב בדבר אופן התנהלות המשיבה כעולה ממאות התלונות שהצטברו במערכת ה-CRM ומתשובות המשיבה, אשר עשויים לסייע לבית המשפט בבירור התובענה.

ג. מבחן ההגנה על עניינם של חברי הקבוצה - המועצה סבורה כי הצטרפותה להליך כידיד בית המשפט תסייע לביהמ"ש הנכבד בבחינת הבקשה ועל ידי כך תגביר את ההגנה על עניינם של חברי הקבוצה.

28. בטרם סיום נחזור ונדגיש: מעמדה של המועצה שונה באורח מהותי מארגון וולונטרי שמטרותיו הוגדרו על ידי מייסדיו. המועצה היא תאגיד סטטוטורי וחברה ממשלתית. מטרותיה נקבעו בחיקוק. יש לה מעמד מיוחד לצורך הגשת בקשה לאישור תובענה ייצוגית. בנסיבות אלה קיים טעם טוב להתיר למועצה להצטרף להליך כידיד בית המשפט.

29. בנוסף, אין צריך להכביר מילים על כך שעיתוי ההצטרפות במקרה דנא הוא מוקדם לאין ערוך (לא התקיים דיון חקירת מצהירים) ומטרתה של המועצה לסייע לביהמ"ש הנכבד בבירור התובענה ועל ידי כך, לסייע לחברי הקבוצה.
30. יודגש, כי אין בבקשה זו כדי לשנות מסדרי הדין שכבר נקבעו בידי בית הדין הנכבד ובפרט – אין בבקשה כדי להביא לדחייה של ההליך, שכן נכון למועד הגשת הבקשה, התיק קבוע לתזכורת פנימית ליום 2.7.20 וטרם נקבע מועד לדיון.
31. לסיכום:
- א. המועצה מבקשת להצטרף להליך דנא כידיד בית המשפט והבקשה מוגשת בהסכמת המבקשים.
- ב. התנאים שנקבעו בפסיקה לצירוף המועצה כידיד בית משפט מתקיימים במקרה זה.
- ג. אין בבקשה דנא כדי לעכב או להשהות את ההליך, שכן במועד הגשת הבקשה טרם נקבע מועד לדיון בתיק (התיק קבוע לתזכורת פנימית ליום 2.7.20).
32. בית המשפט הנכבד מתבקש אפוא להורות כמבוקש ברישא לבקשה דנא.

הדס יעקבסון-ארידור, עו"ד

אביטל פריזמנט-בוטון, עו"ד
המועצה הישראלית לצרכנות

יעל כהן-שאואט, עו"ד